

Merhaba Sevgili Çocuklar,

Bugün nasılsınız? Neler yaptınız on birinci görüşmemizden bu yana? Malzemelerimiz hazır mı? Harika!

Hazırsanız sizlerle birlikte bir yürüyüşe çıkalım. Bunun için ayağa kalkmanız gerekiyor. Hadi yürümeye başlayalım. Yürüyoruz, yürüyoruz, kendi hızımızda yürümeye devam ediyoruz. Şimdi bu yolu biraz hızlı geçmemiz gerekiyor, hadi hızlanalım o zaman biraz. Burada biraz daha da hızlanmanız gerekiyor, hatta koşabilirsiniz. Şimdi halının kısa kenarına geçelim. O da ne! Bataklık alana geldik. Bastığımızda dizlerimize kadar çamura batıyoruz. Aa çamura batıyoruz, yürürken çok zorlanıyoruz. Uuuufff ayağımızı çamurdan çıkarmak ne kadar da zor oluyor hem çamurlar da yapışıyor. Ay çok ağırlaşıyor, yürümek çok zorlaştı. Bari şimdi geri dönüp yürümeye devam edelim. Bitmedi hala. Uff bu çamur bir türlü geçmiyor. Ohh neyse ki bitti.

Üzerimizdeki çamurları temizlememiz gerekiyor şimdi. Neyse ki şurada bir dere var, hadi oraya gidip temizleyelim kendimizi güzelce. Derenin üzerine aralıklı bir şekilde taşlar koymuşlar. Üzerine basıp karşıya geçebiliriz. Aman dikkat edin düşmeyin sakın suyun içine. O da ne? Nehirde her yer buz tutmuş ve çok kaygan. Çok dikkatli yürümemiz gerekiyor. Kayıyor muyuz arada ne? Ayyy şu an o kadar kayıyoruz ki düşüyoruz. Düştük. E hadi yeniden ayağa kalkmaya çalışalım. Halının sonuna kadar geldiğimizde geri dönüp aynı yolu yeniden yürümemiz gerekiyor. Yaşasın burası bir orman. Belki ormanda yaşayan hayvanlardan bazılarıyla karşılaşabiliriz. Bir geyik, sincap, tilki, ayı, kurt, domuz, belki aslan... Onları rahatsız etmemek için çok sessiz ama görebilmek için de çok dikkatli olmamız gerekiyor.

İnanamıyorum, uzun zamandır hiç kimsenin girmediği bir yerine denk geldik ormanın. Kısa bir mesafe ama çok dikkatli olmamız gerekiyor. Ağaçların dallarından sarkan dikenler her yeri kaplamış. Kocaman dikenler hem de. Her an batıp canımızı acıtabilir. Çok dikkatli yürümeniz gerek. Sağ tarafta var bir tane, bak bir tane de tepede, ooff şimdi de solda. Yerdekileri görüyor musunuz? Büyük bir adım atmanız gerek. Sağda, solda, yukarıda, aşağıda, her yerde dikenler var. Çok dikkatli olmalıyız. Yavaş yavaş yürüyüp burayı atlatmalıyız. Oooohhhh bitti neyse ki dikenli alan. Yine ormanın içindeyiz ama bu kez her tarafta kır çiçekleri ve cıvı cıvı kuş sesleri var. Oooohhhh mis gibi kokuyorlar. Hadi siz de koklayın. Alabildiniz mi kokularını Şimdi çok sessiz olalım lütfen. Çooookkk yavaş yavaş yürüyelim, parmak uçlarımızda hatta. Bir ses geldi sanki. O da ne, bu ses hangi hayvandan geliyor olabilir? Ayı mı yoksa? Oohhh bir geyikmiş. Yavrusuyla birlikte gölden su içiyorlar. Onları korkutmamak için çok sessiz ve dikkatli olmalıyız. Yürümeye devam edelim. Aa baksanıza, dallardaki sincaplar ürkek bir şekilde bizi izliyorlar. Ne de güzeller. O da ne, kocamaaaannn düzlük bir alana geldik. Yine her yerde mis kokulu kır çiçekleri. Yorulduğumuza değdi doğrusu. Şimdi uzanalım sırt üstü toprağın üzerine. Hem dinlenip hem gökyüzündeki bulutları izleyelim. Aaaaa o da ne? Buluta bakın, sanki bir

yunus balığı gibi. Bu bulut da bir at, burada bir ejderha var, bu bir kuş... Haydi şimdi gözlerimizi kapatalım ve burnumuzdan derin bir nefes alalım ve yine burnumuzdan verelim. Şimdi bunu üç defa daha tekrar edelim. Şimdi yavaş yavaş gözlerimizi açalım ve odamıza geri gelelim.

Aaaa bu arada dostlarımız bizi bekliyorlarmış, hala girememişler piknik alanına. Siz ezberleyip yazabildiniz mi manileri? Harika. Haydi hep birlikte söyleyelim o zaman.

Birincisi:

Akşamdan pilavı pişirdim
Gene karnımı şişirdim
Çok mani diyecektim ama
Defteri yolda düşürdüm

İkincisi:

Yün yatakta yatarız
Yapma çiçek satarız
Biraz bekle davulcu
Şimdi bahşiş atarız.

Hazırsanız şimdi de sözlerimizi söyleyip gönderelim.

Uç uç Tipoti'ye

Uç uç Galima'ya

Uç uç Pako'ya

Uç uç büyükanneye.

Yaşasınnnn! Kapı açılmış, dostlarımız içeriye girebilmişler. Onları bekleyen arkadaşlarının yanına gitmişler hemen ve başlamışlar sohbete. Berfu söze başlamış, "Bizler her birimiz sizleri görebilmek için Diyarbakır'ın farklı ilçelerinden geldik. Mesela ben, Aren ve Roza, Çınar ilçesinden geldik." Arya söze girmiş ve "Ben, Bulut ve Delfin, Kocaköy ilçesinden geliyoruz." demiş. Diğeri "Ben Diyar. Ben, Kayra, Neval ve İlkey, Hani ilçesinden geldik." demiş. Galima bu arada söze girmiş, "Ben anlayamıyorum ilçe ne demek, il ne demek. Biriniz bana bunu açıklayabilir mi acaba?" diye ricada bulunmuş. Revan söz almış. "Ben size açıklayabilirim." diyerek onları toprak bir alana götürmüştü. Kocaman bir çember çizmiş yere. "Bu çemberi Diyarbakır ili olarak düşünelim. İlleri vali yönetir." Sonra yerden dal parçaları almış. "Her ilin farklı sayıda ilçesi vardır. Diyarbakır'ın ise on yedi tane ilçesi var. Bu ilçeleri de kaymakam yönetir." diyerek on yedi dalı çemberin içine yerleştirmiş. Sonra yerden küçük çakıl taşları alarak odunların üstüne yerleştirmeye başlamış. "Bu taşlar da

ilçelerdeki mahalleler, beldeler veya köyler. Yere dökülmüş olan yapraklardan dört tanesini alıp anlatmaya devam etmiş, “Her il için bir merkez belirlenir. Oraya en yakın olan ilçeler, merkezi oluşturur. Aslında ilçeler bir araya gelerek illeri yani şehirleri oluşturur diyebiliriz. Diyarbakır’ın da dört tane merkez ilçesi var.” diyerek yaprakları ortadaki dört dalın başına dikmiş. “Yaşadığımız yerlerde çöplerin toplanması, parkların yapılması, su dağıtılması, sokakların temizlenmesi, şehir içi ulaşım, sanatsal faaliyetlerin organize edilmesi gibi birçok iş vardır. İlçelerde ve beldelerde bu işlerden sorumlu olan kişilere belediye başkanı denir.” “Şimdi anladım gerçekten. Çok teşekkür ederim. Peki on yedi ilçenin tamamından arkadaşımız var mı burada?” diye sormuş Galima. Bunu anlayabilmek için Tuna sırayla ilçeleri sayma görevini almış. Tuna ilçelerin ismini saydıkça o ilçeden gelenler parmak kaldırarak kendilerini tanıtacaklarmış. Tuna başlamış saymaya, “Çınar, Kocaköy ve Hani ilçesinden gelen arkadaşlarımız kendilerini tanıtmışlardı. Eğil, Hazro, Kulp, Bismil, Çüngüş, Ergani, Lice, Çermik, Dicle, Kocaköy. Şimdi de merkez ilçeleri sayalım. Kayapınar, Sur, Yenişehir ve Bağlar.” İnanılır gibi değilmiş. Gerçekten her ilçeden birer, ikişer, üçer gelmişler ve gelenler kendilerini tanıtmışlar. Tipoti, “Arkadaşlar, hepinize çok teşekkür ediyoruz. Bizleri çok mutlu ettiniz. Hepinizin yaşadığı yeri tek tek ziyaret etmek istesek de o kadar zamanımız yok. Acaba aileleriniz izin verirse bu gün ve yarın Diyarbakır’ı birlikte gezebilir miyiz?” demiş. Çocuklar hemen ailelerinin yanına giderek sormuşlar. Onlara birkaç yetişkinin refakat etmesi şartıyla isteklerini kabul etmişler.

Bu sevinçle piknik alanında bol bol oynayıp eğlenmişler. Piknik bittiğinde kalabalık bir şekilde Diyarbakır Surlarına gitmişler ve merdivenlerden surların tepesine çıkarak şehri tepeden izlemişler. Dicle, “Diyarbakır 33 farklı medeniyete ev sahipliği yapmış bir şehirdir. Çooookk eskiden kurulmuş olan bu şehir Güneydoğu Anadolu Bölgesindedir. Bu gördüğünüz surlar, uzunluk bakımından ikinci sırada olsa da dünyanın en yüksek surlarıdır. Eskiden Diyarbakır şehri, bu surların içine kurulmuş. Buradan giriş çıkış yapılması için de surlara dört tane kocaman kapı konulmuş. Tepeden bakıldığında şekli de kalkan balığına benzer. Şöyle uç tarafa doğru yürüyelim birlikte. Bu ilerde gördüğünüz Dicle Nehri’dir. Nehirle surlar arasında göz alabildiğinde uzanan bahçelere, Hevsel Bahçeleri denir. Buranın ilk yapım tarihi 7000 yıl öncesine dayanır. Buralar insanlar tarafından bahçe olarak kullanılmış. Ünlü Diyarbakır karpuzundan tutun da aklınıza gelebilecek bir çok sebze burada yetiştirilmiştir. Ayrıca hem birçok canlıya yuva olmuştur hem de bölgenin en büyük kuş cennetidir. Burası UNESCO tarafından Dünya Mirası Listesine alınmıştır.” diye anlatmış. Sokak aralarından yürümeye devam etmişler. Diyarbakır’ın ortasında avlusu olan taş evleri ve daracık sokakları görülmeye değermiş gerçekten. Bir sokak içindeki Dört Ayaklı Minare çok ilginçmiş. O ayakların üzerinde her an yıkılacakmış hissi vermesine rağmen yıllardır sapasağlam ayaktaymış. Oradan On Gözlü Köprü’ye gitmişler. Aslında buranın dört farklı ismi varmış. Köprüye ulaşabilmek için bir kapıdan geçip merdivenden inmeleri gerekiyormuş. Ama kapı kapalıymış, üzerinde de şifre kâğıdı asılıymış.

Geçmek istiyorsan buradan,

Bul eş anlamlıları durmadan

Yazıyormuş. Kelimeler ise şöyleymiş:

Tabiat =

Sonbahar =

Konut =

Baş =

Rüzgâr =

Herkes şifreyi çözüp çoktaann içeriye girmiş bile. Ama dostlarımız bir türlü bulamıyormuş. Siz onlara yardımcı olmak ister misiniz? Haydi öyleyse bir an önce cevapları bulalım, hatta bir tanesini de yazarak sürpriz yapalım. Eş anlam demek aynı anlam demektir, hatırlıyorsunuz değil mi? İsterseniz burada ses kaydını durdurup, cevapları bulup bir tanesini de yazabilirsiniz. Geri gelmeyi unutmayalım lütfen. Ben de çok merak ediyorum cevapları. Kim söylemek ister? Evet, seni dinliyorum. Tabiat ile doğa aynı anlama geliyor; sonbahar ve güz; konut ve ev; baş ve kafa; rüzgâr ve yel aynı anlama gelen kelimelerdir. Harika! Doğru cevaplar. Şimdi sözlerimizi söyleyip gönderebiliriz.

Uç uç Tipoti'ye

Uç uç Galima'ya

Uç uç Pako'ya

Uç uç büyükanneye.

Oleeyy, kapı açılmış ve bizimkiler On Gözlü Köprü 'ye doğru yürümeye başlamışlar. Burası Dicle Nehri'nin iki yakasını birbirine bağlayan köprüymüş. Her iki yakaya da geçerek coşkuyla akan nehrin kıyısında güzel bir gezinti yapmışlar. Nehrin coşkuyla akışı Tipoti'nin aklına daha önce öğrendiğimiz bir tekerlemeyi getirmiş. Hemen hatırlayamasa da sözlerini sonrasında aklına gelmiş ve arkadaşlarına öğretmeye çalışmış. Şu tekerleme, bakın siz de hatırlayacaksınız:

Dört deryanın deresini dört dergâhın derbendine devrederlerse; dört deryadan dört dert, dört dergâhtan dört dev çıkar.

Hatırlayabildiniz mi? Haydi biz de bir kez birlikte söyleyelim bir kez daha.

Bu sırada hava iyice karardığı için dönme kararı almışlar. Bizimkiler arkadaşları ile vedalaşıp otellerine geçmişler. Bir güzel yatıp dinlenmişler ve sabah erkenden kalkmışlar. Büyükanne, Tipoti ve Pako sabah sporu için yerlerini almışlar. Yine kollarını, bacaklarını ve başlarını hareket ettirerek spor yapıyorlarmış. Galima bu kez karşılarına geçerek onlara katılmak istemiş. “Birlikte bir oyun oynayalım mı? Ama önce beni dikkatle dinlemeniz gerekiyor. Haydi önce kollarımızı omuz hizasında dümdüz yanlara açalım. Hatırladınız mı, kolumuz ve bedenimiz arasında bir açı oluşuyordu. Peki siz bu açının adını biliyor musunuz? Aynı açıdan masanın, duvarın köşesinde de var. Tamam tamam, söylüyorum, bu açiya **dik açı** deniliyor. Şimdi kollarımı azıcık aşağıya indiriyorum. Daha da indirebilirim aslında. Haydi sizde yapın lütfen. Bu dik açıdan daha küçük bir açı olduğu için buna **dar açı** diyoruz. Şimdi kollarımı omuz seviyemden biraz daha yukarıda tutuyorum. Daha da yukarıda tutabilirim. Buradaki açı da dik açıdan büyük olduğu için buna **geniş açı** diyoruz. Şimdi de kollarımızı yukarıya doğru kaldıralım. Dümdüz uzatalım. Omuzumuzda birleşen kollarımız ve gövdemiz düz bir çizgi gibi oldu. İşte bunun adı da **doğru açı**.”

Galima bu oyunla açıları onlara öğrettikten sonra sözü Tipoti almış. “Şimdi birlikte ben hangi açıyı söylersem vücudumuzda o açıyı yapalım o zaman. Ne dersiniz? 3 kez yanılan da bize şarkı söylesin.” Bizimkiler sizin de bu oyuna katılmanızı çok istiyorlarmış. Ne dersiniz? Harika o zaman. Hadi ayağa kalkalım. Aman unutmayalım; kollarımız omuz hizasındayken dik açı, dik açıdan daha küçük olanlar dar açı, daha büyük olanlar geniş açı, düz çizgi gibi olunca da doğru açı oluyordu. Hazır mısınız? Başlıyor galiba Tipoti. “Dar açı, dik açı, doğru açı, dik açı, geniş açı, doğru açı...” Harikasınız, herkes neredeyse hiç yanılmadan yaptı. Bunun üzerine Tipoti, “Spor beni çok acıktırdı, kahvaltımızı yapalım mı artık?” diye sormuş. Yine Hasan Paşa Hanı’na giderek kahvaltılarını yapmışlar. Arkadaşlarıyla buluşarak otobüslere varmışlar. Silvan ilçesindeki ünlü Malabadi Köprüsü’ne gitmişler. Diyarbakır’da bulunan ve görenleri hayranlık içerisinde bırakan hem tasarım hem mimari bir şahesermiş burası. Köprüden geçmek istediklerinde bekçi ellerine bir kâğıt uzatmış. Bir bilmece yazıyormuş kâğıtta. Şöyleymiş;

Ağız vardır konuşmaz, yatağı vardır fakat hiç uyumaz.

Buldunuz mu cevabı? Sanırım bu cansız bir varlık, ne dersiniz? Yooo, hayır köprü değil. Evet, kim dedi onu? Doğru cevap **akarsu** olacaktı. Haydi hemen yazıp gönderelim dostlarımıza

Uç uç Tipoti’ye

Uç uç Galima’ya

Uç uç Pako’ya

Uç uç büyükanneye.

Yaşasın! İşte köprüden geçiyorlarmış. Şimdi gidecekleri yer, Hassuni Mağaraları'ymış. Burayı çok merak ediyorlarmış, görecekleri için çok heyecanlılarmış. Mağaranın kapısına geldiklerinde, kapı kapalı, üstünde bir şifre asılıymış. Şöyle yazıyormuş;

10'un 6 katının 32 fazlasını bulduğunda açılır kapı ancak.

Dostlarımız bir türlü bulamıyorlarmış cevabı. Ne dersiniz, siz onlara yardımcı olabilir misiniz? Malzemelerinizi kullanarak bir sonraki buluşmamıza kadar bulabilirsiniz cevabı. Yazmayı da unutmayalım lütfen.

Aa, bu arada hatırlıyor musunuz, yumurta kabukları toplayacaktık. Şimdi o kabukları doğal bitkilerle boyamaya başlayalım. Bakalım hangi rengi elde edeceğiz. Bu etkinliğin yapımında büyüklerinizden yardım almanız gerekiyor. Eski bir metal kabın içine 2 adet beyaz yumurta kabuğu, bir avuç dolusu çimen ya da dört ıspanak yaprağını koyuyorsunuz ve birlikte 20 dakika kadar kaynatıyorsunuz. Hangi renk çıkacak? Evet, yeşil. Siz de diğer renkleri hangi bitkilerle oluşturabileceğinizi araştırır mısınız lütfen?

Bir sonraki buluşmamıza kadar kendinize çok iyi bakın. Hoşçakalınnnn!